

Verslag OOGO naar aanleiding van het IHP Onderwijs 2021 – 2025

Datum: 12 februari 2021

Aanwezig:

- Mevr. I. Hoogers	Stichting SAAM
- Dhr. J. Daalmans	SKPO Novum
- Mevr. E. van Eggelen	Het Hooghuis
- Dhr. H. Relou	Gymnasium Bernrode
- Dhr. A. Kerkhof	Filios Scholengroep
- Dhr. R. van Moorselaar	Wethouder gemeente Bernheze
- Mevr. K. van Hal	Beleidsambtenaar gemeente Bernheze

Wethouder van Moorselaar opent de vergadering en heet iedereen welkom. De wethouder grijpt de voorstelronde aan om even kort aan te geven hoe de situatie op de diverse scholen is m.b.t. corona.

Alle aanwezigen hebben zorgen over de opgelopen achterstanden, maar vinden de framing wel onhandig. Er zijn zeker kinderen, die door corona achterstanden hebben opgelopen, maar met heel veel kinderen gaat het ook goed. Examenleerlingen hebben sowieso op school onderwijs gehad (dit was goed te organiseren in de grote lokalen in het VO) en kwetsbare kinderen zijn opgevangen op school en hebben extra begeleiding gehad. Verschillende leerkrachten vonden het wel spannend om weer te starten, gezien de gezondheidsrisico's en de nog snellere verspreiding van de Britse variant. Op de VO-scholen zien ze het aantal leerlingen met mentale problemen toenemen.

Eerste indruk IHP door de aanwezigen

Vervolgens geeft Wethouder van Moorselaar alle aanwezigen de mogelijkheid een reactie te geven op het voorliggende Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2021 – 2025.

1. Mevr. I. Hoogers Stichting SAAM

Stichting SAAM draait in verschillende IHP's mee. Het IHP Bernheze gaat voor SAAM maar over één school, de informatie zoals deze staat vermeld is afgestemd met mevr. Van Hal. Mevrouw Hoogers ziet nog wel een paar 'haakjes'. In het IHP staat dat het verhuurbeleid later wordt opgepakt, Mevrouw Hoogers ziet hier graag snel duidelijkheid in komen. Verder vraagt ze aandacht voor het binnenklimaat, dit is door corona ook hoog op de agenda gekomen. In het IHP wordt een eerste stap gezet om dit aan te pakken via de subsidieregeling, maar de subsidie bedraagt maar 30 %, de overige 70 % moeten als cofinanciering zelf in worden gebracht en vormen soms een fors bedrag. Dit geldt voor zowel de schoolbesturen als de gemeente, dus mevrouw Hoogers vraagt zich af hoe dit uiteindelijk verder vorm zal krijgen.

De keuze voor investering in BS Op Weg is voor haar helemaal duidelijk.

2. Mevr. E. van Eggelen Hooghuis, locatie Heesch

Mevr. Van Eggelen kan ook kort zijn, ook voor hen betreft het maar één schoolgebouw. Het gebouw is op het moment iets te groot voor het leerlingenaantal. Zij wil graag samen met de

basisscholen gaan kijken hoe ze de leegstand op een duurzame manier kunnen oplossen. Ook zijn er nog andere ideeën, maar die staan nog in de kinderschoenen. Op het gebied van duurzaamheid zijn ze al ver, het dak ligt vol met zonnepanelen en het klimaatstelsel is een aantal jaren geleden hersteld. Dus geen grote ontwikkelingen voor het Hooghuis.

De gemeente heeft een aantal jaren geleden fors geïnvesteerd. De wethouder ziet de leerlingenaantallen sterk fluctueren en vraagt of de huidige leerlingenaantallen op dit moment stabiel zijn.

Mevr. Van Eggelen geeft aan dat zij enkele jaren geleden een tegenstrijdigheid zag op de locatie: namelijk de behoefte aan kleinschaligheid maar tegelijkertijd klassen van 54 kinderen. Ook hadden ze een aandeel kinderen uit Uden. De kinderen uit Uden kiezen nu weer meer voor een school in Uden en dat past ook beter gezien de vraag naar onderwijs thuis nabij. Het scenario in het IHP is wel een vrij somber scenario, mevrouw van Eggelen ziet de instroom wel weer wat toenemen. Maar ze gaan nooit meer naar de 600 leerlingen toe.

In de regio zijn er veel aanbieders van T-onderwijs en het is de vraag of dit in de huidige vorm zo moet blijven. Er blijft vooralsnog wel zeker behoefte aan een kleinschalige locatie in Heesch.

3. De heer J. Daalmans SKPO Novum

De heer Daalmans heeft al op de conceptversie van het IHP gereageerd en aangegeven dat hij zich ernstige zorgen maakt over het binnenklimaat. Het binnenklimaat is formeel geen onderdeel van het IHP, maar dat vindt hij lastig. De doelstelling van het IHP in zijn algemeenheid is voldoen aan de eisen van veiligheid en een goed leer- en werkklimaat. In het IHP staat bij elke kern de situatie van de school weergegeven en daar staat dat het binnenklimaat 'groen' en dus 'goed' is. Volgens de heer Daalmans is dit niet zoals de gebruikers dat ervaren (ouders, kinderen en leerkrachten).

Op pagina 6 staat onder 'taak schoolbestuur' het volledige onderhoud' genoemd, de vraag is of verbetering van het klimaat ook wordt gezien als onderhoud of valt dat onder 'renovatie'. De grenzen zijn onduidelijk en ook de verdeling van de verantwoordelijkheid met betrekking tot het binnenklimaat volgt niet duidelijk uit het IHP. De heer Daalmans wil in ieder geval opgemerkt hebben dat het binnenklimaat in de scholen op dit moment niet goed is. Hij heeft al vaker aandacht gevraagd voor de CO₂-waardes en de noodzaak om te spuien in het klaslokaal. In deze weersomstandigheden zorgt dit voor enorme fluctuaties in de temperatuur. Ook loopt de temperatuur in de lente en zomer op 5 - 15 dagen per jaar op tot boven de 27 graden. De heer Daalmans zoekt naar ruimte in het IHP om dit probleem op te lossen.

4. De heer A. Kerkhof Filios Scholengroep

De heer Kerkhof onderschrijft de opmerkingen over het binnenklimaat van mevr. Hoogers en de heer Daalmans. Voor hen speelt ook het thema 'verhuurbeleid'. Het zou voor hem helpend zijn als hij alle externe partijen kan verwijzen naar het verhuurbeleid van Bernheze. Op dit moment levert dit soms discussie op. De heer Kerkhof zou graag het huurbeleid als onderdeel van het IHP willen zien.

De heer Kerkhof heeft ook zorgen over de planning in het IHP, met name het moment van uitvoering van renovatie of nieuwbouw van BS De Toermalijn.

Ook heeft de heer Kerkhof gelezen dat er leegstand is bij het Hooghuis en hij nodigt mevr. Van Eggelen uit om op een ander moment op het niveau van de kern Heesch nog eens met elkaar te praten over de mogelijkheden PO – VO in relatie tot de schoolgebouwen.

Wethouder van Moorselaar vult aan dat wij soms ook ons oog laten vallen, daar waar lege lokalen zijn. Het kan een mogelijkheid zijn om maatschappelijke organisaties uit de gemeente Bernheze via de huisvesting dichterbij de scholen te brengen. Hij pleit ervoor bij dit overleg daarom iemand van de gemeente aan te laten sluiten.

5. De heer Relou Gymnasium Bernrode

De heer Relou vindt het IHP uitermate leesbaar, alles is duidelijk beschreven en omschreven.

Gymnasium Bernrode bevindt zich in een luxe positie, zij hebben een prachtig gebouw dat ze delen met de gemeente. Ze zijn goed voorzien. Zijn grootste zorg betreft het binnenklimaat. Vanuit dit thema ligt hier ook de vraag voor: wat zijn instandhoudingskosten en wat zijn voorzieningen waar je als school recht op hebt. De heer Relou heeft er vertrouwen in dat dit probleem opgelost gaat worden.

Gymnasium Bernrode was lange tijd te klein gehuisvest, daarom is er enkele jaren geld beschikbaar gesteld voor het huren van extra ruimtes. Het gymnasium heeft nu ook te maken met krimp, dus extra huur is niet meer nodig. Op papier kan leegstand ontstaan, in de praktijk is dit niet zo. Er is op dit moment geen investeringsbehoefte, maar prognoses maken blijft lastig. De leerlingen komen van heinde en ver.

De heer Relou maakt zich wel zorgen over de extra kosten, die zij maken voor het gebruik van de sporthal voor gymnastiekonderwijs. De heer Relou zou graag wat meer duidelijkheid krijgen over de systematiek, die de gemeente hanteert, voor het berekenen van gymnastiekonderwijs. Ook vraagt hij naar de kostenverdeling met de gemeente, gezien het delen van het gebouw. Dat valt buiten het IHP, dit zijn maatwerkafspraken, die alleen voor het gymnasium gelden. Het speelt niet bij de andere scholen.

Bespreking zorgpunten / discussiepunten

A. Verhuurbeleid

Het verhuurbeleid is geen onderdeel van dit IHP, maar de vraag is of er binnen een jaar duidelijkheid kan worden geboden?

Mevr. van Hal geeft aan dat dit al in het IHP staat vermeld. Wij hebben het in Bernheze ingericht, zoals het in wet staat omschreven. Dit levert problemen op, maar bijvoorbeeld prijsverschillen komen voort uit de noodzaak voor de gemeente om kapitaallasten door te berekenen, een schoolbestuur mag dat juist niet. Wij geven als gemeente al toestemming aan de scholen om leegstaande lokalen te verhuren, hiermee denken we al mee met de schoolbesturen. Hierbij is maatwerk belangrijk, je zou afspraken met de kinderopvang in de scholen kunnen maken, dat een deel van het huurbedrag wordt geïnvesteerd in nieuwbouw van ruimtes van kinderopvang in brede scholen in de toekomst.

Het komend jaar moeten we in overleg met de schoolbesturen om tafel om dit verder uit te werken. Mevr. Hoogers wijst op het verhuurbeleid van de gemeente Uden, zij zijn daar heel blij mee. In het verhuurbeleid is een normbedrag opgenomen voor verhuur aan sociale partners, de schoolbesturen mogen dit gehele bedrag houden, maar moeten dit investeren in duurzaamheidsmaatregelen.

Ook geeft zij aan dat andere gemeentes een uitspraak doen wat betreft de rol van kinderopvang, onderwijs mag kinderopvang niet (meer) verdringen. Door een versnipperd aanbod van de kinderopvang in de gemeente Bernheze is het niet mogelijk om alle kinderopvangpartners aan te laten schuiven bij het overleg over het IHP, wij proberen bij elke nieuwbouw en/of renovatie maatwerk te bieden.

Mevr. Van Hal zal in het IHP benadrukken dat we de komende tijd dit verhuurbeleid gaan oppakken, zodat er in ieder geval een vervolg op komt.

B. Termijnen van uitvoering

De wethouder geeft aan dat de gemeenteraad het budgetrecht heeft, de gemeenteraad bepaalt wanneer er geld wordt vrijgemaakt voor een bepaald onderwerp. In het IHP worden jaartallen genoemd, het college draagt jaartallen en plannen uit richting de gemeenteraad. Zelfs als de raad het IHP akkoord vindt, wil dat nog niet zeggen dat op de genoemde data ook daadwerkelijk de middelen beschikbaar zijn. Niet het IHP, maar de raad bepaalt wanneer middelen worden vrijgemaakt.

De heer Kerkhof heeft in de eerste inventarisatie aangegeven dat hij zich zorgen maakt over de kwaliteit van (het linkergedeelte van) de Toermalijn (vooral voor wat betreft binnenklimaat en veiligheid). Als vervanging pas in 2026 plaatsvindt, zal hij dit uit moeten leggen aan de ouders en partners in het gebouw. Er staat behoorlijk wat onderhoud op de planning en daarover wil hij in overleg met de gemeente.

Volgens wethouder van Moorselaar is het IHP passen en meten en soms ook compromissen sluiten over wanneer wat gebeurt. Als schoolbestuur kun je richting de gemeenteraad duidelijk maken, dat je vindt dat de termijn te lang is, bijvoorbeeld door in te spreken. Toch is het niet verstandig als elk individueel schoolbestuur probeert om zijn eigen voorkeur te bepleiten. Het moet geen nieuwe IHP-bespreking worden.

C. Binnenklimaat / Duurzaamheid

Het binnenklimaat en duurzaamheid zijn een gemeenschappelijk onderwerp, de zorg hiervoor is door iedereen genoemd.

Mevr. Van Hal geeft een toelichting over de verdeling van verantwoordelijkheid op het gebied van binnenklimaat.

Voor verantwoordelijkheid van de gemeente zijn alleen nog die voorzieningen, die in de wet en de verordening zijn genoemd, zoals nieuwbouw, uitbreiding, constructiefouten, OZB en verzekering. Sinds 2015 zijn de schoolbesturen PO (de VO-scholen al sinds 2005) verantwoordelijk voor alle beheer, exploitatie en onderhoud, hieronder valt ook vervanging en uitbreiding van installaties, waaronder de binnenklimaatinstallatie.

Tijdens de doordecentralisatie in 2015 was er bij sommige schoolbesturen sprake van (enig) achterstallig onderhoud. Wij hebben samen met de schoolbesturen bekeken waar dat aan de orde was en daar hebben we met gemeentelijke middelen, aangevuld met middelen van het schoolbestuur, dit achterstallig onderhoud aangepakt (warme overdracht). De heer Daalmans stelde de vraag of vervanging van deze installaties niet onder de noemer 'renovatie' valt. Op dit moment is renovatie nog de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur, er loopt een wetswijziging om renovatie op te nemen als voorziening in de wet. Daarmee wordt de gemeente dan ook gedeeltelijk financieel verantwoordelijk. Renovatie is ook een meer duurzame vorm van omgaan met schoolgebouwen. Als er renovatie plaatsvindt, zal ook naar verbetering van het binnenklimaat gekeken worden.

Maar op dit moment is al het onderhoud, maar ook verbetering en uitbreiding nog een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur.

De heer Daalmans begrijpt de verdeling, de discussie blijft wat er nu precies onder 'onderhoud' valt. Probleem is dat er klimaatsystemen aanwezig zijn, die slechts voldoen aan het bouwbesluit van 2012 (of eerder) en dus absoluut niet voldoen aan de huidige eisen, zoals bijvoorbeeld de norm 'frisse scholen'. Is er sprake van onderhoud of is het aanvulling van iets dat ontbreekt in het huidige schoolgebouw?

Als schoolbesturen zullen ze de komende jaren moeten investeren in het systeem voor binnenklimaat. De vraag is in hoeverre dat in een IHP past.

Mevr. Hoogers sluit aan bij de heer Daalmans dat zij onderhoudsplannen hebben, waarin de uitbreiding van de klimaatsystemen niet zijn opgenomen. SAAM heeft in een school in Oss de uitbreiding gerealiseerd en dat gaat om een bedrag van € 25.000,- per lokaal. Het schoolbestuur kan dit niet voor alle scholen dragen, het lumpsum-bedrag dat de schoolbesturen vanuit de overheid krijgen is ontoereikend.

Het probleem is dat de afgelopen jaren de normen enorm zijn aangescherpt. Binnenklimaat was geen onderdeel bij de warme overdracht tijdens de doordecentralisatie. Wel is er in 2008/2009 al eerder een subsidieregeling geweest, ook voor het verbeteren van het binnenklimaat. Ook toen hebben we als gemeente mee gefinancierd om voor een aantal scholen uitbreiding van luchtbehandeling te realiseren.

De normen voor het binnenklimaat zijn in 2012, 2015 en 2021 steeds aangescherpt. Gebouwen voldoen aan het bouwbesluit op het moment dat ze gebouwd zijn. Daar werd vaak nog rekening gehouden met de noodzaak van spuien in pauzes, omdat geen enkele luchtbehandelingsinstallatie toereikend is in geval van 25 – 30 kinderen in één ruimte. Bij scholen geldt een specifieke situatie voor wat betreft CO₂-waardes en aantal dagen waarop de temperatuur boven de 27° uit komt, dit is altijd tot op bepaalde hoogte geaccepteerd. Dit technisch oplossen is gewoonweg onbetaalbaar. En wij zijn als gemeente ook niet verantwoordelijk om een gebouw dat volgens de eisen van 2005 is gebouwd te verbeteren naar de eisen van nu.

Dus het probleem is bekend, wij hebben regelingen aangegrepen om mee te denken met de schoolbesturen. Dat hebben we nu ook weer willen aangeven bij de nieuwe subsidieregeling. Het wekt ook verwarring dat de regeling voor verbetering van de ventilatie via de gemeente wordt geregeld, maar dat de co-financiering eigenlijk opgehoest moet worden door de schoolbesturen.

Wij zijn hier in het verleden als gemeente altijd genereus mee omgegaan. Het is op dit moment echter een landelijk probleem dat er zowel bij de schoolbesturen als bij de gemeentes geen geld is om dit probleem, zelfs aangevuld met de subsidieregeling, op te lossen. Via deze bespreking willen alle schoolbesturen dit in ieder geval onder de aandacht van de gemeenteraad brengen.

De heer Relou geeft aan dat er vanuit nationaal niveau politieke verwachtingen zijn, maar dat je ziet dat op lokaal niveau schoolbesturen en gemeentes worden geconfronteerd met een regeling die financieel niet haalbaar is. Gemeentes en schoolbesturen beschikken ook samen niet over voldoende middelen om dit te realiseren. Aan de gebruikerskant, vooral van ouders en inspraakorganen, zoals de GMR, krijg je klachten over de kwaliteit.

Het gaat ook vaak over grote bedragen, bij Bernrode liggen nu plannen voor aanpassing van de luchtbehandelingsinstallatie. Het totaalbedrag is meer dan € 500.000,-. 70% van bv € 500.000,-

is nog steeds een enorm bedrag, dit moet je onttrekken aan andere onderdelen van het onderwijs.

We gijzelen elkaar op deze manier, de politiek verwacht het van ons, de omgeving vraagt het van ons, maar de middelen ontbreken.

De weghouder vindt het belangrijk dat er geen wij-zij-gevoel ontstaat, dat scholen naar de gemeente wijzen en andersom. Het kan helpen als één van de schoolbesturen dit probleem tijdens de raadvergadering toelicht, zodat de zorg heel duidelijk onder de aandacht wordt gebracht.